

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/4/2016
Identifikačné číslo spisu: 8113223281
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Krajčovičová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:8113223281.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Ing. V.S., nar. XX. H. XXXX, bytom E., zastúpeného JUDr. Ľubošom Bajuzíkom, advokátom, so sídlom Nám. slobody 3, 066 01 Humenné, proti žalovanému: E. L., nar. XX. S. XXXX, bytom K., v konaní o zaplatenie 400 eur zo zmenky s príslušenstvom, v konaní o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 02. júla 2015, č. k. 5CoZm/17/2014-78, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 02. júla 2015, č. k. 5CoZm/17/2014-78 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov, ako súd prvej inštancie, rozsudkom z 05. 02. 2014, č. k. 22CbZm/248/2013-34 v celom rozsahu zrušil zmenkový platobný rozkaz Okresného súdu Prešov zo dňa 14. 08. 2013, č. k. 22Zm/123/2013-5 a zaviazal žalobcu nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 24 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že návrhom na vydanie zmenkového platobného rozkazu zo dňa 09. 08. 2013 doručeným súdu dňa 13. 08. 2013 sa žalobca proti žalovanému domáhal zaplatenia zmenkovej sumy 400 eur so 6 % ročnými úrokmi z omeškania od 02. 08. 2013 do zaplatenia a zmenkovej odmeny vo výške 1,33 eur. Súd prvej inštancie dňa 14. 08. 2013 vydal zmenkový platobný rozkaz č. k. 22Zm/123/2013-5, ktorým návrhu v celom rozsahu vyhovel. Proti zmenkovému platobnému rozkazu podal žalovaný námietky.

2. Súd prvej inštancie zistil, že sa jedná o vlastnú zmenku opatrenú doložkou „bez protestu“, ktorou sa E. L. (žalovaný), trvale bytom K., r. č. XXXXXX/XXXX, č. OP U., zaviazal zaplatiť sumu 400 eur Ing. V. B. (žalobca), trvale bytom E., č. OP R., a to do 01. 08. 2013 v mieste jeho trvalého bydliska. Zmenka bola vystavená v P. dňa 18. 07. 2013, podpísaná E. L..

3. Po prejednaní veci dospel k záveru, že vlastná zmenka, ktorú vypísal a podpísal žalovaný, nie je zmenkou perfektnou tak, ako to vyžaduje ust. § 75 zákona č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch (ďalej len „ZoZŠ“), pretože údaj zročnosti, splatnosti zmenky „a to do“ nie je údajom presným. Aby bola zmenka obsahovo náležitá a perfektná, musí sa jednať o presný dátum splatnosti, a ak takýto dátum nie

je presný, jedná sa o neplatnú zmenku práve v súvislosti s dodatkom „a to do“. V tomto prípade nejde o zmenku splatnú v určitý deň. Ide o typickú lehotu v prospech dlžníka, ktorý môže plniť kedykoľvek od vzniku záväzku, teda od vystavenia zmenky až do určeného dátumu. Platnosť by teda určoval dlžník sám, čo má za následok neplatnosť takejto zmenky (B. - Zákon směnečný a šekový komentár, 3. vyd., Beckova edice komentovné zákony). Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd prvej inštancie v zmysle ust. § 175 ods. 5 O. s. p. zmenkový platobný rozkaz v celom rozsahu zrušil. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O. s. p.

4. Krajský súd v Prešove, ako súd odvolací, na odvolanie žalobcu napadnutým rozsudkom z 02. júla 2015, č. k. 5CoZm/17/2014-78, rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správny potvrdil a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Podľa odvolacieho súdu rozhodol súd prvej inštancie správne, keď zrušil vydaný zmenkový platobný rozkaz. Zmenkový platobný rozkaz bolo potrebné zrušiť pre neexistenciu právneho dôvodu vystavenia tejto zmenky, neexistenciu dlhu. Práve tento dôvod žalovaný v námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu uvádzal, teda v takomto prípade bolo povinnosťou žalobcu v námietkovom konaní existenciu právneho dôvodu zmenky preukázať. Ak žalobca zostal nečinný a nebránil sa voči tvrdeniu neexistencie dôvodu vystavenia zmenky (zabezpečenie práce pre žalovaného v zahraničí), a neexistencie dlhu zo zmenky v námietkach žalovaného, potom súdu nezostávalo nič iné, len zmenkový platobný rozkaz aj z tohto dôvodu zrušiť. Odvolací súd v tejto súvislosti zdôraznil, že námietky založené na čl. I § 17 ZoZŠ, i keď sú dôvodné, sú len obranou žalovaného proti povinnosti zmenku zaplatiť. Treba súhlasiť s tým, že takéto námietky nevedú k neplatnosti zmenky. Tu však je potrebné uviesť, že podľa čl. I § 7 ZoZŠ, sú medzi prvým majiteľom zmenky a vystavcom prípustné námietky vyplývajúce z mimozmenkových vzťahov súvisiacich s danou zmenkou (tzv. kauzálne námietky). Tzv. relatívne námietky môžu byť vo vzťahu k veriteľovi, voči ktorému vznikli, uplatnené, pričom jednou z týchto námietok je aj námietka neexistencie dlhu alebo dôvodu vystavenia zmenky. Podľa tvrdenia žalovaného totiž dôvodom vystavenia zmenky na zaplatenie sumy 400 eur mala byť skutočnosť, že žalobca vybaví pre neho v zahraničí pracovné miesto a zároveň všetky náležitosti, ktoré s týmto súvisia. Tento dôvod sa však nenaplnil, a preto je dôvodná námietka žalovaného súvisiaca s uvedenou zmenkou, a to námietka jednak neexistencie dôvodu vystavenia zmenky a neexistencie dlhu. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na rozsudok Vrchného súdu v Prahe zo dňa 06. 03. 2001, sp. zn. 9Cmo/533/00, podľa ktorého námietka proti zmenkovému platobnému rozkazu, že žalovaný nič žalobcovi nedlhuje, nie je námietkou, ktorá by v zmysle čl. I § 17 ZoZŠ zbavovala zmenkového dlžníka jeho povinnosti zaplatiť zmenku. Tvrdenie, že žalovaný žalobcovi nič nedlhuje, môže byť relevantné len v spojení s tvrdeným zánikom dohodnutého dôvodu vystavenia zmenky, ktorý musí byť obsiahnutý tiež v námietkach podaných proti zmenkovému platobnému rozkazu. Takýto dôvod jednak neexistencie dlhu, ale aj zánik dohodnutého dôvodu vystavenia zmenky, bol v námietkach žalovaného tvrdený, a žalobca v námietkovom konaní práve pre svoju nečinnosť toto tvrdenie žalovaného nevyvrátil. Pre úplnosť však odvolací súd považoval za potrebné zdôrazniť, i keď to pre samostatné rozhodnutie nie je rozhodujúce, že námietka neplatnosti zmenky je podriadená koncentračnej zásade, a ak nie je včas splnená, nemôže k nej prihliadať súd prvého stupňa a ani odvolací súd (viď rozsudok Vrchného súdu v Prahe 11. 11. 1997, sp. zn. 5Cmo/593/96). Preto správne rozhodol súd prvého stupňa, ak označený zmenkový platobný rozkaz zrušil a zaviazal žalobcu na náhradu trov konania žalovanému.

5. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v konaní došlo k vade uvedenej v § 237 písm. f/ O. s. p, teda mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil a v plnom rozsahu potvrdil zmenkový platobný rozkaz. Alternatívne žiadal rozsudok súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie prejednanie a rozhodnutie. Okrem argumentov, na ktoré poukazoval v konaní pred súdmi nižších stupňov uviedol, že v predmetnom konaní nesprávnym postupom súdu mu bolo znemožnené zúčastniť sa konania a realizovať ďalšie procesné práva, ktoré mu O. s. p. priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Poukázal na skutočnosť, že odvolací súd pojednával bez jeho prítomnosti napriek tomu, že sa ospravedlnil.

6. Podľa dovolateľa odvolací súd postupoval v rozpore s ust. § 167 ods. 2 O. s. p. v spojení s ust. § 157 ods. 2 O. s. p., nakoľko v rozhodnutí neuviedol dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých je rozhodnutie založené, tak po skutkovej, ako i právnej stránke veci. Poukázal na prekrúcanie a zľahčovanie tvrdení žalobcu, resp. právneho zástupcu odvolacím súdom, keďže žalobca, resp. jeho právny zástupca počas celého konania aj pred odvolacím súdom viacnásobne, či už do zápisnice, alebo písomne zaujímal jednoznačné stanovisko o abstraktnosti zmenky a neprípustnosti kauzálnych námietok v predmetnom konkrétnom vzťahu medzi stranami.

7. Tvrdil, že odvolací súd sa rozhodol na kauzálne námietky dlžníka nesprávne aplikovať § 17 ZoZŠ z dôvodu neurčeného vzťahu dlžníka a vlastníka zmenky (v tomto prípade obaja originálni), poukazujúc na rozhodnutie Vrchného súdu v Prahe zo dňa 06. 03. 2001 (sp. zn. 9Cmo/533/00), ktorý si odvolací súd mal nesprávne právne vyložiť. Podľa dovolateľa bol zo strany odvolacieho súdu porušený aj princíp prezumpcie nevinny.

8. Žalovaný vyjadrenie k dovolaniu nepodal.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas žalobca, zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

10. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 01. 07. 2016 (15. 10. 2015), t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ust. § 470 ods. 2 C. s. p. (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované), a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1, § 238 O. s. p.

11. V danom prípade dovolaním žalobcu nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa ust. § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. procesne prípustné.

12. Podľa § 238 ods. 5 O. s. p. dovolanie nie je prípustné vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde.

13. Konanie o vydanie zmenkového platobného rozkazu sa začalo na súde prvej inštancie 13. 08. 2013. Výšku minimálnej mzdy v deň podania návrhu na súde prvej inštancie upravoval zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov. Podľa citovaného zákona nariadenie vlády Slovenskej republiky ustanoví na príslušný kalendárny rok sumu minimálnej mzdy. Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 326/2012 Z. z. bola na rok 2013 stanovená minimálna mzda vo výške 337,70 eur. Desaťnásobok tejto mzdy predstavuje 3 370 eur. Predmet dovolacieho konania tvorí suma 400 eur, ktorá neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy. Z tohto dôvodu dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobcu nie je ani podľa § 238 ods. 5 O. s. p. procesne prípustné.

14. Dovolací súd sa neobmedzil iba na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné i podľa § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou z uvedených procesných väd (ide o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona

bol potrebný, odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a rozhodovanie vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát).

15. Žalobca procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/, g/ O. s. p. netvrdil a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

16. S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či v konaní odvolacieho súdu nedošlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., že žalobcovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

17. Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa strane sporu znemožní realizácia jej procesných práv, priznaných jej v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jej práv a právom chránených záujmov. Táto vada konania znamená porušenie základného práva strany sporu na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

18. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal strane sporu jej procesné práva, ktoré jej právny poriadok priznáva.

19. Z obsahu spisu dovolací zistil, že odvolací súd vykonal dňa 02. 07. 2015 pojednávanie bez účasti žalobcu a jeho právneho zástupcu, ktorý svoju neúčast' ospravedlnil podaním (čl. 75 spisu) doručeným odvolaciu súdu 30. 06. 2015 z dôvodu obchodných rokovaní v zahraničí. Túto skutočnosť odvolací súd konštatoval aj v zápisnici o pojednávaní.

20. Súd v zásade koná v prítomnosti účastníkov konania. Procesný predpis umožňuje súdu konať v ich neprítomnosti, ak sú splnené podmienky uvedené v ustanovení § 101 ods. 2 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia, ak sa riadne predvolaný účastník neustanoví na pojednávanie, ani nepožiada z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy. Z uvedeného zákonného znenia vyplýva, že ak účastník požiada z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania, súd nemôže konať v jeho neprítomnosti a pojednávanie musí odročiť. Súd pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov (§ 119 ods. 1 O. s. p.). Účastník, ktorý navrhuje odročenie pojednávania, musí súdu oznámiť dôvod na odročenie pojednávania bez zbytočného odkladu po tom, čo sa o ňom dozvedel, alebo odkedy sa o ňom mohol dozvedieť, alebo s prihliadnutím na všetky okolnosti ho mohol predpokladať podľa § 119 ods. 2 O. s. p., návrh na odročenie pojednávania obsahuje najmä: a) dôvod, pre ktorý sa navrhuje odročenie pojednávania, b) deň, keď sa účastník o dôvode dozvedel, c) ak je to možné, uvedenie elektronickej adresy, telefaxu alebo telefónu, na ktoré súd bezodkladne oznámi, ako návrh posúdil. Zo spisu jednoznačne vyplýva, že odvolací súd bezodkladne neoznámil žalobcovi ako rozhodol o jeho návrhu na odročenie pojednávania určeného na 02. 07. 2015. Z tohto dôvodu dospel dovolací súd k záveru, že v posudzovanej veci postup mal za následok znemožnenie realizácie procesných práv žalovaného podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky, preto dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 C. s. p.).

22. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

23. Odvolací súd je právnym názorom dovolacieho súdu viazaný (§ 455 C. s. p.).

24. Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.